IV. évfolyam. Arad, 1889. Deczember 19. Csütörtök. 348-dik szám.

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendő.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnep utáni napokon

Előfizetési árak:

helyben:		vidékre	
1 évre	12.— frt	1 évre	14.— frt
fél évre	6.— frt	fél évre	7.— frt
¼ évre	3.— frt	¼ évre	3.50 frt
1 hóra	— frt	1 hóra	1.20 frt

Hirdetések dijja:
8 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr., minden következőnél 4 kr.
Bélyegdij külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 krajczár.

Külügyi helyzet.

Arad, decz. 18.

Mig az országban a belpolitikai helyzetben teljes szélcsend uralkodik, és az egész hazai közvéleményt ez a körülmény nyugodtan viszi a megyei restaurácziós részint közmegelégedésre befejezett, részint pedig elintézésre váró ügyéhez, addig a külpolitikai helyzetben ha nem is valami rendkivül fontos, de minket mindenesetre igen közelről és érzékenyen érintő eset merült fel.

Ismét a szerb kérdés nyomult némileg előtérbe.

Azok a szünet nélkül ismétlődő epés és fanatikus támadások, melyek a szerbiai sajtóban láttak napvilágot, leg utóbbi időben oda fajultak, hogy, — mint olvasóink is emlékeznek, — Thömel báró követünk kénytelennek látta a legszigorubb beavatkozást: a főbb lapok megrendszabályozására nézve.

Most aztán egy szerb radikális lap fölveszi az e miatt fölhangzott panaszok ellenében a keztyüt s a szerb kormány barátságos és őszinte induiatáról biztositja a monárchiát. Tudomásul vesszük ez előzékeny és megnyugtató czélzatu nyilatkozatot s a magunk részéről nem is igyekeztünk minden kelletlenséget, vagy a szomszédbaráti viszonynyal össze nem férő egyes indicziumokat a belgrádi kormánynyal azonositni, mely, ha közegei és közlönyei utján mindig résen áll, remélhetőleg a jövőben vagy nem merülnek föl, vagy megritkulnak a monarchia szempontjából felpanaszolható jelenségek.

Ez némileg elis volna intézve, főleg ha számba vesszük, hogy a sóegyedárusági ügyben Kálnoky gróf mult vasárnap, formaliter megleczkéztette a bécsi szerb követet és határozottan kijelentette, hogy Szerbiának ez ügyben tanusitott eljárása: magának Szerbiának okoz nagy kárt, mert hiszen hitele egyedül az osztrák és a magyar piaczoktól függ.

Itt tehát az erős és megkivántató szó elhangzott és remélhető, hogy abból a kellő konzekvenczák levonatnak illetékes helyen.

Van egy — minket távolabbról érintő — másik külügyi eset is, mely a figyelmet megérdemli. Egy orosz lapnak azt irják a török fővárosból, hogy mióta a német császár ott járt, a porta orosz-ellenes politikát követ, ha igy volna, nem látnánk ebben részünkről semmi okot az elégületlenségre: sőt ellenkezőleg. Csakhogy a német császár látogatása óta sokkal rövidebb idő telt el, hogysem ily fordulatot a török külpolitikában alaposan konstatálni lehetne. Nem is merült fel azóta semmi oly különös politikai tény, melynél a porta kimutathatta volna front-változtatását, vagy kilépését eddigi tartózkodó és semleges magatartásából. A mi azt illeti, hogy Törökország háboru esetén a hármes szövetséghez fog csatlakozni, ha ez kivánatos is, a háboru olyan eshetőség, melyről — midőn az olasz király is legutóbb a béke biztositott voltát hangsulyozá — ez idő szerint beszélni is fölesleges.

Politikai bolondságokban sincsen hiány. Igy az orosz belügyminiszteriumhoz közel álló »S. Petersburgskija Wjedomosti“ a következőket irja: »Tisza Kálmán várható »bukása“ uj életre fogja ébresztení Magyarországon egyebek közt a „zsidókérdést“ is, a melynek kifejlődésében a magyar miniszterelnöknek nagy része van. Tisza Kálmán választási rendszere, egyéb nem kiválóan méltányos eszközöktől eltekintve, a szemiták közreműködésére van alapitva, a kik Magyarországon szoros nemzetgazdászati és politikai organizácziót képeznek. Mikor a parlamenti és parlamenten kivüli ellenzék a magyar miniszterelnököt a kabinet ujjáalakitására kényszeritette, Tisza Kálmán nem tudott jobb módot kigondolni megrázkódtatott hatalmának megerősitésére, minthogy az igazságügyi tárczát egy szenvedélyes zsidóbarátra, a zsidó eredetü Szilági Dezsőre bizta. — Az az elviselhetlen rabság, a melyben a magyarországi zsidók Magyarország gabonatermelő vidékeit tartják, már régóta legkedvezőbb talaját képezi az antiszemitizmus fejlődésének. Csakis Tisza Kálmán hatalmas pártfogása mentette meg eddigelé az „Alliance Israélite« magyarországi fiókját a megsemmisittetéstől. Ha Tisza bukik, lehetséges, hogy utódai nem fog intim összekettetéseket fentartani ezzel az egyetemes zsidó-szövetkezettel, annálkevésbé, mert a wadowicei per következtében már egész Ausztriában kezdenek hangok emelkedni, a melyek nyilt harczra szólitanak a zsidóság ellen.«

A hány szó, annyi hazugság, a hány sor, annyi infámia. A czikkiró jóhiszeműségét és jólértesültségét különben eléggé tanusitja ama passzus, a melyben Szilágyi Dezső igazságügyminisztert zsidó eredetünek mondja. Az efféle ocsmány hecczelődések káros hatása, véleményünk szerint, legczélszerübben ugy ellensulyozható, ha nem engedjük, hogy azok a hazai szláv lapok utján csupán a szt. István koronája területén lakó szlávok tudomására hozassanak, hanem ha minden ilynemü rágalmat, mint itt Tisza Kálmán ellen felhozatik és hecczelést, a milyen e czikkben a vallásfelekezetek közt szándékoltatik, a józanul itélő magyar nagyközönség előtt nyilvánosságra hozunk. Es ezt következetesen meg is fogjuk tenni. Itéljen a magyar nép józansága felettük és azok felett, a kiknek a panszlávok, mint szövetségeseiknek, ezáltal a kezükre akarnak játszani.

VIDÉK.

— **Tisztujitás. Történelmi és régészeti társulat. Gazdasagi egyesület.** —

— Saját tudósitónktól.

Makó, decz. 17.

Felviradt tehát ránk is deczember 16-ka. 13. C. foku fagygyal is áldozott, kire dermesztően, kire melegitő fénynyel, mindnyájunkra pedig, magát ezen napot tekintve, örökre mint a megyei tisztujitás választó aktusa is — ugy sejtjük — örökre. Miként Arad, Csanádmegye is épen Tisza Kálmán születésnapja 59-ik évfordulo ünnepén tartá tisztujitó közgyülését. Eltesse az isten a 60-ba lépő nemzetvezért sikeres tevékenységeiben, épségben, a magyar nemzet közszeretete s tiszteletében sokaig.

A választások közegos érdeklődéssel e'ég simán s gyorsan folytak le, négyszeres névszerinti szavazással.

Alispán lett: Mesko Sándor dr., főjegyző Náway Imre, 1-ső aljegyző: Kristóffy József, 2-ik aljegyző: Hervay István egyhangu felkiáltással. Szinte egyhangulag lettek megválasztva: Dobrányi Adám nagylaki főszolgabiró s Farkas Mór szolgabiró, Hervay Kálmán battonyai főszolgabiró, Babó Lajos kovácsházi tő- és Kövér szolgabiró, valamint a megyei főpénztáros és ellenőr, az árvaszéki főpénztáros és ellenőr s az árvaszéki ülnökök.

A főügyész Török Imre Füzesséry Kálmán ellen 102 szóval 36 ellen; árvaszéki elnök: Lonovics Albert, Urbanics K. ellen 80 szóval 47 ellen; Szabó Lajos battonyai szolgabiró 109 7 szó ellen és központi szolgabirónak Lonovics Sándor Dedinszky Béla dr. ellen 73 szóval 55 ellen, mig a központi főszolgabiró felkiáltással Fail Gábor lett.

Ezen választásokat követte a kinevezett tisztviselők és a tiszteletbelieknek fő ispáni publikálása.

Ez egész választó közgyülés lefolyása 2 és fél óráig tartott igen közepes erdeklődések, sőt tekintettel, hogy a megyei ellenzék az előértekezletet sem tartott, vezértelen szabadelvü párttal szemben oly csekély eredménynyel küzdött, a választási egszebb alkotmányossági rendszer megért, önként lehulló gyümölcsnek mondható.

Délután 3 óra után a megyei történelmi és régészeti társulat tartott rövid választmányi ülést a Grentpergerféle megyei gyüjtemény megvétele, és a megyei monografia megiratása ügyében. Mindkét ügyben Széll Akos alelnökkel élén egy szükebb bizottság lett megbizva az utat egyengetni.

E rövid ülés után még a megyei gazdasági egyesület tartott szinte rövid közgyülést, melyben a választmányilag megállapitott 1890. évi költséevetést tárgyalta s fogadta el, s az Aradon rendezendő alföldi s délmagyarországi kiállitást illetőleg a bejelentésekre kitüzött január 15-ki határidő meghosszabbitását kérendi. — Ugyanezen közgyülés felir a földmivelési miniszterhez, hogy Mezőhegyesen s a többi hasonkincstári birtokon gazdasági terményfaj magvak kellő menyiségben termesztessenek s a gazdasági egyletek közvetitése mellett a gazdaközönség által vételutján könnyen megszerezhetők legyenek. A közlekedésügyi miniszterhez pedig átir az egyesület, hogy a terménybörse zárlatai naponkint hivatalosan minden sürgönyállomáson jegyeztesse a gazdaközönség által megtekinthetők legyenek.

K.

KÜLFÖLD

A Crispi-kormány bajai. Az olasz kormány hétfőn terjesztette a jövő évi budgetet a képviselőház elő. De sem az előirányzat, sem Gioletti pénzügyminiszter expozéja nem tettek valami lelkesitő hatást s nem oszlathatták el azon meggyőződést, hogy az államháztartás állapota mélyen elszomorító. Képviselői körökben kifogásolják, hogy Gioletti beszéde telve van számadatokkal, de nincs benne az, a mi a legszükségesebb lenne: határozott pénzügyi programm. Épp ugy helytelenitik, hogy a deficzit kiszámitásában nem elég korrektül járt el, mert nemcsak a mult évi deficzit sokkal nagyobb, mint ő állitja, hanem a jövő évi sem 32, hanem 43 milliót tesz. Igen kinos benyomást tesz, hogy a miniszter legalább esetleg kitátásba helyezte az adóemelést; nagyon valószinűnek tartják, hogy ez az eshetőség be fog következni. A lapok hangsulyozzák, hogy a képviselőház feltünő hidegen fogadta az expozét. Ez utóbbiról az »Opinione“ azt mondja, hogy nagyon száraz s minden tudományos érték nélkül való.

Boulangista képviselők választásának megsemmisitése. A francia képviselőház hétfőn ismét két boulangista képviselő választását semmisitette meg. Ezuttal Méry és Naquet párisi képviselőknek tették ki a szürét. Naquet ur eddig szenátor volt, a francia forendiház egyetlen tagja, a ki a boulangizmus zászlaját lobogtatta s a komoly szenátusban olykor olykor a tábornok ismert jelszavait hirdette. Mikor képviselőnek megválasztották, a szenátorok nagyon megörültek, mert azt hitték, hogy megszabadultak tőle. De csalatkoztak; a képviselőház visszaadta nekik Naquet urat. Kétségkivül Naquet, a ki nincs törvényes itélettel választóképességétől megfosztva, ismét fel fog lépni. Csakhogy a párisiaknak aligha lesz kedvök őt ujra megválasztani. Egészben a boulangista tábor az igazolások közben aránylag sulyos veszteségeket szenvedett. Maga Boulanger egész csöndben Jersey szigetén tölti idejét s nem igen ad magáról életjelt. Annál meglepőbb, hogy a napokban Párisban az a hir keringett, hogy Boulanger titokban oda érkezett s egyik hirlapiró barátja lakásán rejtőzködik. A rendőrség állitólag házmotozást tartott az illető helyen, de bizony semmit sem talált. Alig hihető, hogy Boulanger éppen a mostani időt, midőn a kormány helyzete annyira megszilárdult, midőn a parlamentben erős több-

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

(Deczember 19.)

Karácsonyi könyvpiacz.*)

Benyovszky Móricz gróf életrajza és emlékiratai. 2 kötet. Diszkiadás számos melléklettel, fényes kötésben 9 frt 60 kr.

A XVIII. század hires magyarjai közt Benyovszky Móricz gróf köti le nagy mértékben érdeklődésünket, Viszontagságteljes életének tarka kalandjait emlékiratainak Nicholson által 1790 körül eszközölt angol forditása után regényes alakban már többen földolgozták. Nálunk Gvadányi verses elbeszélése meritett e tárgyat Benyovszky utazásainak mesés epizódjaiból. Nicholson kiadása óta azonban nem keletkezett olyan könyv, mely a tudomány szövétneke mellett vetve volna vizsgálódás alá Benyovszky utleirásait, Madagaskari szereplését, s ujabb hiteles adalékokkal gazdagitotta volna a nagynevü magyar utazó életének történetét.

Ráth Mór nagyszabásu vállalata főleg ez utóbbi hiány pótlására keletkezett s eredeti források, ugy Benyovszky saját, eddig még sehol sem közölt levelei alapján készitett életrajzból, s Benyovszky Emlékiratainak minden kihagyás nélküli csonkitatlan forditásából áll. Az életrajz első kötetét Benyovszkynak Sziberiából való megszabadulásaig ragyogó tollaval Jókai Mór irta meg; az életrajz második kötete, mely most van sajtó alatt, első felében Benyovszky utazásaival és madagaskári szereplésével foglalkozik, második (befejező) felében pedig a legujabb, részben pedig teljesen ismeretlen adatok alapján adja elő Benyovszky hazájában való működését s ól te utolsó éveinek történetét. Ez az életrajz tehát nemcsak az angol kiadas tartalmát világitja meg a geografiai tudomány mostani magaslatáról; hanem az ujabb francia müvek, a bécsi archivumok hiteles okmányai s a Benyovszky-család levéltárából legujabban előkerült eredeti levelezések nyomán, számos fölvilágositó adattal gazdagitja a hires fölfedező életiratát. — Benyovszky saját emlékiratainak két kötete teljesen megjelent; az életrajz befejező része pedig most van sajtó alatt. A rendkivül érdekes munkát a következő, önálló mellékletek illusztrálják:

Benyovszki utazása kutyaszánkon Kamcsatkaba 1771 januar 17-én (Saját rajza után) Téli vásár Szibériában, a háttérben Obdorsk. Szibériai szánkazás, a háttérben Berzosot. Fókák csoportja. Kamcsadál nők. Benyovszky anyjának levele férjéhez (Verbó 1752 október 6. Hasonmas) Benyovszky Móricznak 6 éves korában atyjához utlevele. (Verbó, 1752. október 6 Hasonmas,) Benyovszky verbói szülőháza. Tobolsk látképe. Kamcsatkai fuvarosoknak pihenő helye a jéghegyek között. A jeges tenger partjai. (2 kép) Nordenskiöld, hajói a jeges tengeren és a téli állomason. (2 kép). Eszaki fény. Benyovszky Emánuel öcsccséhez 1771 május 6án Versaillesből intézett francia levelének hasonmása és forditása. Benyovszky Japánban 1771 julius 31 én. (Másolat az eredeti kiadásból.) Fókák milliói a Pribilow-szigeteken, Louisburg Benyovszky által készitett tervrajza. Számos látkép Japánból, Madagaskarból stb. Ulipatehar Benyovszky által készitett tervrajza. Azok számára, kik az „Emlékiratokat“ a geografius érdeklődésevel olvassák, nagy segélalatot fog tenni Benyovszky utazásainak és fölfedezéseinek uj eredeti térképe, melyet Ráth Mór külön készittetett a magyar kiadáshoz és mely az életrajz II-ik kötetéhez van csatolva. Benyovszky Móricz gróf élete rajza és emlékiratai nemcsak rendkivül szórakoztató olvasmány, hanem egyuttal olyan tudományos értékkel biró munka is, melynek egyetlen közkönyvtárból nem volna szabad hiányoznia.

Arany János hátrahagyott iratai és levelezése. Négy kötet. Ara fényes diszkötésben 22 frt. Könyvkedvelők félbőrkötésében 23 frt 60 kr. Emlékkiadás félbőr diszkötésben 32 frt.

Arany levelezésének most megjelent második részével immár teljessé vált a nagy költő irodalmi hagyatékának négy kötetes gazdag gyüjteménye. Ez a négy kötet, melyet Ráth Mór az összes munkák alakjában a tartalomnak megfelelő diszszel kétféle kiadásban, a csak néhány példányban nyomatott emlékkiadásban és a diszkiadásban állittatott ki, a magyar irodalom történetéhez megbecsülhetetlen adalékokat szolgáltat. A költemények kötete, mig egyfelől Arany János számos, eddig összegyüjtve meg nem jelent vagy teljesen ismeretlen versét mutatja be a nagyközönségnek, a nagyobb elbeszelő müvek különböző időktől eredő átdolgozásainak közlése által, ugyszólván a költoi alkotás titkos műhelyébe enged bepillantanunk. A prózai munkák közt az önálló irodalomtörténeti és nyelvészeti tanulmányokon és irodalmi irányczikkeken kivül politikai czikkeket, érdekes beszélytöredékeket s könyvbirálatokat találunk, melyek Arany széles látköréről, rendkivüli olvasottságáról, magas világnézetéről és finom izléséről tesznek tanuságot. Kiváló fontosságuak a költő levelezései. Alig van az ujabb magyar irodalomtörténetnek jelentősebb alakja, kivel Arany János leveleezésben nem állott volna; Petőfi, Tompa, Toldy Ferencz, Pákh Albert, Egressi Gábor, Erdélyi János, b. Eötvös József, Szemere Miklós, Deák Ferencz, Csengeri Antal és a most is élő jeles k csaknem mindnyájan élénk összeköttetésben voltak Aranynyal és sürün váltott leveleik olyan fölfegyzéseket tartalmaznak, melyek nemcsak az illető egyéneket, hanem velök együtt a kort is élénk világitásba helyezik s ekként müvelődéstörténeti jelentőségre emelkednek. A ki az utóbbi negyven év (1845—1885) történetével foglalkozik, ezekben a levelekben megbecsülhetetlen adalékokat találhat.

Szerencsés körülmény irodalmunkra nézve, hogy mig más nagy irók hátrahagyott müveit rendesen idegen kezek szokták összegyüjteni: Arany János hagyatékának rendezésére a leghivatottabb egyén: a költő fia vállalkozott, ki nemcsak szakavatottsággal, hanem egyuttal kegyelettel és szeretettel is végezte feladatát. Kiemeritő bevezetéseket irt kötetek elé, a jegyzetekben pedig olyan körülményekre nézve nyujtott fölvilágositást, melyek felől csakis ő volt képes kellőleg tájékoztatni a nagyközönséget. A mindkét kiadás mellékletei: rézmetszetü arczkép azon olajfestményü mellkép után, melyet Horovitz Lipót festőművész egy 1863-iki fénykép Arany első fényképi fölvétel nyomán készitett. Rézmetszetü arczkép azon fénykép után, mely 1880-ban készült és melyre a „Melyik talál“ czimü költemény vonatkozik. Ez a költemény hasonmása az arczkép alatt látható. Petőfi által 1847-ben rajzolt arczkép, és a nagy-szalontai csonka torony Petőfi által készitett rajza. Arany Jánosné, leánya Juliska, és unokája Széll Piroska arczképei. Arany János szülőházának, Nagy-Szalonta főterének és csonka tornyának látképei. A Geszti park és remete alak Mészöly Géza festménye után, melyet Tisza Kálmánné ur hölgy volt szives emlékalbumából a sokszorositás czéljára átengedni. Arany nagykőrösi lakóházának látképe. Az Arany-család azon czimere szinnyomatban, melyre Toldi szerelme XII énekének 112 strófája vonatkozik. Arany János 4 költeményének és 4 levelének hasonmása, köztük a „Naturam Furea expellas« czimü költemény, a költő tréfás vázlatával. Petőfi Sándor Arany Jánoshoz intézett első levelének és költeményének hasonmása, ugy Arany János Petőfi Sándorhoz intézett levelének hasonmása 1847-ből. Tompa Mihály Arany Jánoshoz intézett levelének hasonmásai, köztük 1868 julius 31-éről kelt, kevéssel halála előtt irt utolsó levele.

Arany János siremléke stb.

Arany hátrahagyott müvei, méltó folytatását képezik az „Összes munkák“ nyolcz kötetének s bizonyára legértékesebb adományai az idei karácsonyi könyvpiacznak.

Mindenféle állatképek — jóravaló aprónépnek. Ez a czime egy pompás, Leutemann-tól eredő, gyönyörüen szinezett képekkeli téli könyvnek, mely most hagyta el a sajtót. Valóban csodálatos, hogy 1 frt 20 kr. ért mint lehet adni ily müvészi kivitelü munkát, mely ifjuságí irodalmunkban valóban párját ritkitja. Méltóan sorakoznak e képekhez azok a kedves gyermekversikék is, melyekkel — könyvet Radó Antal, a „Magyar Ifjuság“ szerkesztője ellátta. Ezek valóban jóizü, magyaros, dallamos versek, melyeket E gyermekek játszva és örömmel fognak megtanulni Könnyed, a gyermek eszéhez mért nyelven vannak irva és mintául szolgalhatnak az ilyen fajta költeményeknek. A apróságok oly kedvesek, hogy olvasóink bizonyára szivesen olvasnak el belőle egy mutatványt:

Macska és egér.

Ifju egérkének
Megmondják a vének:
El ne menj most, jól vigyázz ám,
Csunya czicza most vadász ám!

Hej, de az egérkét
Mindhiába kérték
Az okosabb, vén egerek,
Mert bizony ő utnak eredt!

Lám, a kis egérke
Megis lakolt érte;
Megfogta a czicuácska —
Most benn van a pácsba!
Mivel hogy szót nem fogadt,
Sürü könyet potyogat.
Nagy hibáját később bánja.
Mert a czicza meg nem szánja!

Megjelent es kapható Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés könyvkiadóhivatalában, Budapesten, Andrássy-ut 21. sz. a.

Képes könyvek dolgában az idei könyvpiaczon valóban rendkivül sok szép ujdonsággal örvendezteti meg kicsinyeinkeit. Csakhogy a kiadók legnagyobbrésze csupán ama szülőkre gondolt, kik nem sajnálnak két-három forintot is kiadni egy-egy képeskönyvért. A Lampel Róbert (Wodianer F, és Fiai) czég ellenben nem feledkezett meg azokról sem, kiknek ennyi kiadásra nem telik, s adott ki egész csomó olcsó képeskönyvet, melyek darabjátcsak 20 kr.-ért árulják. De ne higyje senki, hogy ezért aztán silány képeket, rossz szöveget kap a vevő. A czég e kiadványai mind a két tekintetben kielégitik a legnagyobb igényeket is. A szines ábrás látképek valóban gyönyörüek; hogy pedig

*) Ráth Mór élczatkész könyvkiadónk legujabban kiadott diszmüveit ismertetjük e tárczánkban, mint oly értékes munkákat melyek a legfokozottabb figyelemre érdemesek. — Ezek után a Wodianer-czég néhány kiadványát emlitjük fel. A szerk.

ség alakult s a közvélemény hangulatában is gyökeres fordulat áliott be, találná alkalmasnak a hazatérésre. A képviselőház megnyitása előtt, mikor a politikai helyzet még zavaros volt, lehettek volna hazajövetelének esetleg következmenyei. De ha egyszer azt a perczet elhalasztotta, ugy most hasztalan jönne Párisba, mert legfölebb személyes szabadságát vesztené el. Az adott vi zonyok közt jobb neki ott, a hol jelenleg van, jobb neki várni, mig talán ismét oly események következnek be, melyeket a saját érdekében aknázhat ki. Ma nincs számára tevékenységi tér Franczia ország ban s a hazatéréséről olykor olykor felmerülő hirek legfölebb a rendőrséget érdekelhetik.

NAPTAR.

Deczember 19. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Neméz — Prot. naptár: Abrahám. — Görögorosz naptár (deczember 7.): Ambrus. — Nap kél 7 óra 45 perczkor, nyugszik 4 óra 10 pr.

Deczember 21. Az aradi gazdasági egylet választmányi ülése délután 3 órakor az iparkamarában.

Deczember 26. Az „aradi daloegylet" tánczoza egybekötött dal- és zenestélye.

Deczember 29. Az ipartestületi békéltető bizottság választó ülése, délelőtt 10 órakor az iparosházban.

Január 5. A kereskedő ifjak hangversenye, tánczczal egybekötve, az iparosházban.

Január 8. Az aradi jótékony nőegylet bálja a „Fehér Kereszt"-ben.

Január 11 A megyei tisztviselők bálja a „Fehér Kereszt"-ben.

Január 12. A kárpitos ifjuság tánczvigalma az iparosház nagytermében.

Január 18. Asztalos ifjak tánczestélye az iparosház nagytermében.

Január 25. Az ipartestület bálja.

Február 1. A román fiatalság bálja.

Február 8. „Emke"-bál a „Fehér Kereszt"-ben.

A „Kölcsey Egyesület" könyvtára (Szabadságtér 1 sz.) a közönségnek rendelkezésére állj kedden és szombaton d. u. 3—4 s pénteken 11—2 óra között.

Az

„ARADI KOZLÖNY"

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 „	„
Negyed évre	3 „	„
Egy hóra	1 „	„

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyedévre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése november végéig lejárt, hogy előfizetéseiket mielőbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadas álljon be.

Az „Aradi Közlöny."
kiadóhivatala.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

— **A szinügyi bizottság ülése.** Arad város szinügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott. Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Institorisz Kálmán, Hász Sándor, Lukácsy Miklós, Müller Károly, Schuszter Illés dr, Urbányi János, Rozsnyai Mátyás bizottsági tagok és Varjassy Lajos jegyző. — Elnöklő polgármester megnyitván az ülést, jelenti, hogy Aradi Gerő a 300 frt gázsibiztositást lefizette, továbbá, hogy kérelmet nyujtott be az iránt, hogy a a szélfogó ajtók pokróczczal vonassanak be. A szinügyi bizottság az első tudomásul vette, a kérelemnek azonban a vizsgálat végett kiküldött Parecz István tanácsnok és Virágh Lajos főmérnök véleménye alapján nem adott helyt, mert esetleges tüz esetén a menekülőket ez akadályozná, azt le is téphetik és igy megakadva abban, a veszedelem kétszeres lenne. Rozsnyay Mátyás inkább dupla ajtót ajánlana. Lukácsy Miklós szerint a dupla ajtó baj esetén feltartaná a tóduló tömeget. Nincs ellene Rozsnyay inditványának, de jobbnak látná, ha a másik ajtó a lépcső aljan létesittetnék, annál is inkább, mert a dupla ajtó nagyon elcsufitaná a szinház azon részét. Institorisz Kálmán kétségtelennek tartja az elcsufitást, mindazonáltal elfogadhatónak véli Rozsnyay inditványát. Salacz polgármester kijelenti, hogy egy bizottság már ezt megvizsgálta, s a helyet nagyon szüknek találta ily czélra. A szinügyi bizottság tehát Lukácsy Miklós inditványát fogadta el, oly értelemben, hogy az a jövő évben fog foganatosittatni. A szinházi kardal egy női tagja kérelmezi, hogy neki a segélyalapból némi segély nyujtassék, mivel betegen fekszik s mérsékelt fizetése a szükséges gyógykezelésre elégtelen. A kérelem Urbányi János el nöklete alatt egy négy tagu bizottságnak adatik, melybe két tag a szinügyi bizott ság, kettő pedig a szintársulat részéről választatik. Az országos szinészegyesület felhivást iutézett a vidéki szin társulatokhoz, hogy a fővárosban épi tendő szinész nyugdijintézeti palota fel épitéséhez valamely összeggel járuljanak. Szintársulatunk tehát azirán tolyamodott a szinügyi bizottsághoz, miszerint engedtessék meg, hogy a segélyalapból adakozhassanak egy részt e czélra. — Salacz polgár mester azt hiszi, hogy e kérelemnek hely adható, mivel itt is segélyezésről van szó, s ez a segélyalapból történnék. A szinügyi bizottság tehát e kérelemnek helyt adott, azonban mindaddig csak elvileg, mig a szintársulat minden egyes tagja által aláirt iv nem nyujtatik be, mely azoknak bele egyezését bizonyitja. — Elutasittatott a szinigazgató azon kérelme, hogy a föld szinti páholyok elé székeket tehessen. Ez után Müller Károly szólalt fel, indit ványozva, hogy ezen ülésen beszéltessék meg a szinház jövő évi sorsa, nehogy ugy járjunk, mint eddig. Az inditvány elfogadta tott s a pályázatok január 15éig küldendők be. Végül hosszasabb vita után elhatározta tott, hogy az igazgató különösen a szinmü vekre nézve rendszeresebb előadások tar tására hivassék fel, annál inkább, mert vannak oly tagjaink, kikkel ezt elérni le het, valamint hogy a heti müsort 8 napról 8 napra a szinügyi bizottsághoz pontosan erjessze be. — Ezzel az ülés véget ért.

— **Posta nélkül** volt tegnap Arad közönsége és igy természetesen, a szerkesztőségek is. Összes budapesti postánk, ott maradt a kedves Nagy-Kata község indóházában, jól és nyugodtan őrizve egy napra való minden levelet és hirlapot. A Budapest felől érkező délutáni aradi vonatot ugyanis Tápió-Szele és Nagy-Káta között baleset érte. A kocsipostа tengelye eltörött, mire egy vonalőr figyelmezte a vonatvezetőséget. A törött tengelyű kocsit aztán bevontatták Nagy Kátára és ott is maradt, mig a vonat két óraiké sésse l 6 óra tájban Aradra érkezett. A kocsipostához a postával együtt csak ma reggel lesz szerencsénk és igy lapunk közönségétől elnézést remélünk, ha egyes rovatainк fogyatékosabbak, mint maskor.

— **A kanyaró** járványos fellépéséről értesitette Arad város főorvosa a polgármesteri hivatalt, mely a baj e harapódzásának meggátlása czéljából megfogja tenni a kellő intézkedéseket

— **Meghivás.** Az aradi gazd. egylet ig. választmánya folyó évi deczember hó 21-én, azaz szombaton délután 3 órakor Aradon, a keresk. és iparkamara helyiségében ülést tart, melyre a választmányi tag urakat ezen az uton is tisztelettel meghivja az igazgatóság.

— **Születtek, meghaltak.** Az elmult hét szaporodás dolgában pompás volt, az orvosi jelentés szerint. Született összesen 27 gyermek, és pedig 11 fi, 16 nő; a születési arány 35·7. Elhalt a városi lakosságból 15; és pedig 9 fi 6 nő, a halálozási arány 19·8.

— **Nemeslelkűség.** Annak a kórházban elhunyt szegény asszonynak, Maurer Józsefnének temetésére gyűjtés indult meg s az nem maradt eredménytelen. Akadtak oly nemesen érző emberbarátok, kik adakozásaikkal a sokat szenvedett nő utolsó utját tisztességessé tették. Az adakozások névsora a következő: Pálmay Lajos dr. 1 frt, Tolnay János dr. 1 frt, dr. Weidenfeld Istvánné 3 frt, Kövesdyne 1 frt, Antolik Károlyné 1 frt, Knöpfmacher Ida 1 frt, Illés Lászlóné 1 frt Röth Lipótné 2 frt, Pollák Vilmosné 1 frt, dr. Steinhardt Mórné 1 frt, Stauber Józsefné 1 frt, Polgári nő egylet 2 frt, Weidenfeld Lajosné 3 frt, Bánátzné 1 frt. Elsa Arminné egy kendő és 1 frt. ifj Steinitzer Józsefné 1 frt, Budits Marinné 1 frt. A hátramaradt három kis árva áldása szálljon rájok!

— **A városligeti jégpályán** tegnap délelőtt 11—1 óráig a katonazenekar játszott. A szebbnél-szebb zenedarabok hangjai mellett szépszámu közönség élvezte a korcsolyázás nemes sportját

— **A sáfrány.** A napokban Mittner József kereskedő czimére a postán egy fél kiló sáfrány érkezett, azonban a vasutról való beszállitás közben valahogy elveszett a csomag. Tegnap Wertheimer Herman kereskedő megjelent a rendőrségnél és felmutatta az elveszett fél kiló sáfrányt, melyet két fűrészes vitt hozzá eladás végett. O átvette a portékát, azonban azt mondta, hogy csak másnap fizeti ki, s a két fűrészes ebbe beleegyezve, eltávozott. Már most a sáfrány megkerült s a rendőrség gondoskodik a fűrészesek részére egy kis meglepő kriszkindiiről, amennyiben mi kor elmennek pénzükért, hát rendőrök fogják őket galléron, elvezetve a kapitány elé, hogy beszámoljanak afelől, miként jutottak a sáfrány birtokába.

— **A temesmegyei alispán nyugdijazása** Temesmegye állandó választmánya kedden Molnár főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyben tárgyalták ifj. Ormós Zsigmond kir. tanácsos, alispánnak nyugdijaztatása iránt benyujtott kérvényét. Báró Ambrózy Béla kiemelve, hogy ifj. Ormós alispán teljes erejét a vármegyének szentelte és sok jeles szolgálatot tett a közügynek, inditványozta, hogy a vármegye 1500 forint évi nyugdijat adjon ifj. Ormós Zsigmond alispánnak. Szathmáry Lajos melegen pártolta az inditványt és megtoldta azt azzal, hogy egyszeresmind fejezessék ki jegyzőkönyvileg az elismerés ifj. Ormós alispán működése iránt. Mindkét inditványt a választmány egyhangulag elfogadta, és ehhez képest teszi meg javaslatat a közgyülésen.

— **Szökevények.** Az aradi kir. törvényszék két szökött bűnöst körözteti. Az egyik Komáromi Lajos, ki sikkasztásért, a másik Hohfellner Józefa, ki lopásért van elitélve.

— **Elveszett sertés.** Bartók Miklós vilagosi lakos öljából egy 50 forintot érő sertés elbitangolt A ki nyomára vezet, a tulajdonos részéről illő jutalomban részesül.

— **Jegyző-csere.** Buziásról irják, hogy a napokban jegyző-választás volt Magyar-Szákoson és Niczkyfalván. A magyarszákosiak Sallay Jenő niczkyfalvai közs. jegyzőt és a niczkyfalvaiak Lászlóffy Sándor magyarszákosi közs. jegyzőt választották meg jegyzőjükké.

— **Öngyilkosság.** Kuriccson egy Csiguliga György nevü szabólegény tegnapelőtt felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Fegyverek elkobzása.** Miután az utóbbi időben Keszincz községben a lopások, betörések és a véres verekedések napirenden voltak, a csendőrség a nevezett helység rosszhirü lakóinál házmotozást tartott, és 22 helyen lőfegyvereket kobzott el, melyeket a főszolgabirói hivatalnak adott át,

— **Találtatott** egy pénztárcza, melyben egy arany gyürü foglaltatik A tulajdonos kellő igazolás mellett a rendőrségnél átveheti.

—x— **A bőr ápolása.** A nagy közönség legtöbbnyire kétféle szappant vásárol és pedig rosz olcsót, vagy drágát, melyet finomnak tart. Az elsők azt hiszik, hogy a szappannak csak az a hivatása, hogy a piszkot lemossa, az utóbbiak pedig azért adnak többet a szappanért, mert jobb illata van. De hogy ezek a szappanok jók és egészségesek e, azt kevés ember kutatja. Szappan- vagy illatszergyárosok nem egészségügyi szakférfiak és igy legfölebb „finom szappant kétszerthetnek, de egészséges-et, mely a bőrt bársonypuhává teszi és annak üdeséget és finomságot ad a bőrnek minden rendellenességeit eltávolitja, ily szappant csak orvosi szakférfiu képes készitení. Dr. Popp J. G. udvari szállitónak 30 kros gyógy-növényszappana mindezekkel a tulajdonságokkal bir. 40 kros napraforgóvirág-szappa a, mely nem tévesztendő össze a hasonnevü sötétbarna glyczerin szappannal és végre 50 kros Vénus szappana (Savon imperial de Venus) nemcsak a legfinomabb divat pipere-szappanok, hanem tartósságuk, illatuk és a bőrt finomitó tulajdonságaik által rendkivül kedveltek is.

a versikék mily sikerültek, azt hadd bizonyitsa e kis mutatvány:

Ejnye komám, jeges medve,
Ugy látom, hogy nagy a kedve!
Hát azon a sikos jegen
Olyan vigan haza megyen?
Fogadja meg jó tanácsom
Sikos utján jól vigyázzon;
Ha nem vigyáz: zuppez neki,
A fejét beverheti!

Nagyon jó eszméje volt a képeskönyvek szerkesztőjének az is, hogy fölvette a magyar népies gyermekversikéket (pl az Eszterláncz, eszterláncz kezdetüt), melyekből egy kis átdolgozással egészen uj, értelmes, magyaros izü dolgokat teremtett. E képeskönyv sorozatból, melynek czime „Jó gyermekek mulatsága" összesen hét füzet jelent meg. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés kiadóhivatalában, Budapesten, Andrássy-ut 21. sz. és bizonyára nagyon kapósak lesznek.

„Netépd el!" Hányszor figyelmezteti a szülő a kis Julcsát vagy Gyurkát ilyeténképen! Mert bizony az apró népek nem nagyon szeretik respektálni a képeskönyvek épségát és szinte villog a szemök az örömtől, ha szaggathatják. Ezt az előttük oly kedves, de a szülőknek épen nem kellemes munkájukat majdnem lehetetlenné teszik azok a rendkivül vastag, kemény papirra nyomtatott képeskönyvek, melyeket most küldött be hozzánk a budapesti Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) czég. Az egyiknek czime «Vadászképek", a másiké „Állatszeliditők", a harmadiké „Utazás a világ körül." Mind a háromban a képek ugy vannak elhelyezve, hogy a könyv teljesen kinyitva, egész nagy kört vagy félkört képez melynek közepébe, mint egy saját külön szinház nézeterére ül be a kis gyermek. Már ez az alak is nagy örömet szerez az apróságnak, A képek nemcsak a lehető leg diszesebb, de, mint a könyvnek czime is mutatja, egyuttal nagyon tanulságosak is. E könyvek is olcsók; egy-egy csak 1 frt 20 kr. Megjelent és kapható Lampel Róbert (Wodianer G. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadóhivatalában Budapesten, Andrássy-ut 21 sz. a.

HAZÁNK ÉS A FÖVAROS

— **Mit olvasott Deák Ferencz?** Ráth Mór kiadásában ismét megjelent egy kötet Deák Ferencz levelezéséből. Ennek a kötetnek a végén Ráth Mór néhány hozzáintézett levelét közöl facsimilében s ezeket a következő nagyérdekü megjegyzéssel kiséri: «Midőn Deák Ferencz érezte, hogy régi szivbajának ujabb rohama fenyegeti, vagy midőn a nyilvános ügyek menete aggasztotta, politikai környezetének, pártjának eljárása egy vagy más irányban bántotta, visszavonult az „Angol királynő" ben lévő szobájába, bezárta ajtaját és a vendéglő szolgálati személyzetén kivül senkit sem bocsátott magához, sokszor napokig. Ilyenkor leginkább regények olvasásával foglalkozott, melyeket vagy mega pakolt fel rozzant konfortablejébe a »Vastuskó" helyiségeiből, vagy a szolgával hozatott. Legszivesebben vette ő ilyenkor ismét és ismét ifjusága kedvencz olvasmányát: Bulwer-t Cooper-t és Marryatot, ez irók számos regényeinek czimeit el is szerette sorban mondani ugy, a mint egymásután következtek. Azokon kivül leginkább a históriai regényeket kedvelte, melyek némi pozitiv alappal birtak; a tis tán fantasztikus, ábrándozó vagy szociális kérdéseket feszegető müvek nem voltak inyére. Ugy hisszük, a nagy férfiu számtalan tisztelőit érdekelni fogja, ha elősoroljuk azokat a müveket, melyeket utoljára olvasott. 1875. julius 14-ken küldött könyvekből megtartotta Jokai, Gaboriau, Cobb, Turgenjev és König néhány regényét; 1875. aug. 21-dikén megrendelte Lessing „Nathan"-ját, Bulwer és Cooper regényeit, 1875. decz. 13-án Eötvösnek „Magyarország 1514-ben" czimü történelmi regényét. Ez alkalommal mintha közel halála előtti rendezni kivánná ügyeit, szokása ellenére ki is fizette évi számláját, mit azelőtt majdnem két évtized alatt csak minden januar 1-én szokott tenni. Végre 1875. deczember 22-én még egy reszkető kézzel irott czédulán Sue „Ewige Jude" czimü regényét kivánta. Ez volt a legutolsó könyv, melyet a sulyos betegnek küldtünk. Talán nem érdektelen annak is megemlitése, hogy évenként a „Gothai almanach"-ot és a „Pesti czimnaptár"-t erősen bekötteti magának és számos szalaggal láttatta el. Szerette a rövid statisztikai politikai adatokat és az udvarok genealogiáit tartalmazó kis könyvet mindig kéznél tartani, ugy a vidéki látogatókat a „Pesti czimnaptár" (Adressbuch) nyomán jó tanácsokkal látni el.

NAGYVILÁG.

— **Stefánia özvegy trónörökösné** hétfőn délután a kis Erzsébet főherczeg nővel és kiséretével Laxenburgból átköltözött a bécsi Hofburgba. Koburg-gothai Fülöp herczeg és Lujza herczegnő, kik egyideig Laxenburgban tartózkodtak, szintén visszatértek Bécsbe.

— **A „Figaró" meséi.** A „Figaro" azt ujságolja, hogy az angol királyi családban az utóbbi időben kellemetlen jelenetek voltak, melyeknek következeseként tekinthető, hogy Beatrix herczegnő férje, Battenberg hg, kit a londoniak tréfásan Beatrix-herczegnek hivnak, eltávozott az angol udvar köréből s a karácsonyi ünnepek alkalmával sem megy oda vissza. Ennek oka családi összekoczczanásban lenne keresendő. A királynő ugyanis nagyon takarékos asszony, a ki éppen nem nagy összegeket bocsát vejének rendelkezésére. A herczegnek pedig sok pénzre lett volna szüksége, főleg az utóbbi időben, midőn egy orosz herczegnő, ki a házasságot állitólag a herczeg által fizetendődijért: közvetitette, honoráriumát komolyan követelte, melyet éveken át nem tudott jó szerével megkapni. A herczeg folyton csak biztatásokkal tartotta az orosz herczegnőt s ahhoz irt leveleiben folyton anyósa zsugorságáról és keménysziviségéről panaszkodott, még pedig nem éppen hizelgő formában. Az orosz herczegnő végre megunta a biztatásokat és Beatrix herczeg összes leveleit elküldte Viktória királynőnek egyenesen ő tőle kérve a veje által kötelezett közvetitési dijat. Ebből természetesen, legalább mint a „Figaro" mondja, kellemetlen helyzet fejlődött ki; az orosz herczegnő Viktória királynőtől megkapta ugyan a közvetitési dijat, de Beatrix herczeg helyzete az udvarnál oly tarthatatlanná vált, hogy kénytelen volt Angliából távozni. A „Figaro" azonban azt hiszi, hogy ilyen mód az anyós és vő kibékülésére s a herczegnek távolléte az angol udvartól nem fog sokáig tartani.

— **Stanley ünnepeltetése.** Zanzibarból e hó 13-ról távirják a „Times"-nak; Igen sikerült mulatságot adott tegnap Euan-Smith ezredes a 300 zanzibariból álló csapatnak, mely részt vett Stanley expedicziójában. A mulatság nagyszámu közönség jelenlétében folyt le. A csapat négyszögben állott fel, melynek középében Stanley és a tisztek voltak. Euan-Smith beszédot tartott hozzájuk s felolvasta Viktoria királynőnek Stanleyhez intézet táviratát, melyben a királynő rokonszenvét és elismerését jelenti ki. Azután tudtul adta, hogy a csapat között, elismerés jeléül, tizezer rupia fog kiosztatni, melyhez háromezret a khedive, egy ezret pedig a zanzibari szultán adott. Azután lakoma, tüzi játék, zeneelőadás s táncz következett. — A német főkonzul a zanzibari szultánnak átnyujtá a veres sasrend nagykeresztiét

Szinház.

— **Margó Czélia jutalomjátéka** a „Suhancz"-ban olyan ovácziók közt folyt le, milyenek az aradi szinpadon ritkán fordultak elő. A ház megtelt minden zugában, még a zenekar egy része is el volt foglalva, s a zenészeket összeszoritották a középre. Tömve volt a két erkély, s a karzat is egészen, a páholyokban pedig sokan voltak, a kik igénybe vették a vendégszeretetet azoknál a szerencséseknél, a kik páholyhoz jutottak. A háznak igy egészen ünnepi képe volt. Mikor a művésznő, a ki néhány hét alatt igazán meghóditotta az aradi közönséget, megjelent a szinpadon, óriási tapsvihar fogadta, s erre jött a koszoruk, csokrok és ajándékok özöne. Bajos elsorolni, hogy mi minden volt ott. Gyönyörü szalagos koszoruk (kettő a baloldali nagy proscenium páholyból), virágkosarak, virágnapernyő, ezüst babérkoszoru, ezüst dezertkések, bonbonniére stb. stb. A taps perczekig tartott, s a művésznő láthatólag meg volt hatva a közönség lelkesedésének ily fényes nyilvánulása által. Az óvácziók az előadás folyamán is többször ismétlődtek. Az első felvonásban az „egy—kettő"-t háromszor kellett elénekelnie, s a felvonás után négyszer hivta ki a közönség zajos tapsok közt Harmadszorra a függönyt is felhuzták, s az ünnepelt művésznő a csoportositott koszoruk, csokrok és ajándéktárgyak között fejezte ki köszönetét a közönségnek. A második felvonásban a „vak vagy óh szerelem" keringőt meg kellett ismételnie. A Vendrei kupléi is nagy tetszést arattak, kivált mikor jelen tette, hogy hétfőn nyilik meg Aradon a Tricoche- és Cacolet üzlet, s a ki ott nem lesz az — szégyelje magát. Ez lesz ugyanis a mi kitünő komikusunk jutalomjátéka A második felvonás után megint háromszor tapsolták Margó Czéliát a függöny elé. Zajos volt a hatás a harmadik felvonásban a bécsi kuplék után is, s a művésznő alig győzte az ismétlést. Ez a szinházi est mindenesetre fénypontja volt az idei szini évadnak:

IRODALOM és MUVÉSZET.

— **«Költők Albuma.»** Az idei karácsonyi könyvpiacznak nincs egyetlen oly munkája, mely akár a tartalom becsére, akár a kiállitás rendkivüli diszére nézve versenyezhetne azzal a remek könyvvel, mely a fentebbi czim alatt most jelent meg Radó Antal dr. szerkesztésében és Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) czég kiadásában. Ez állitás, mely első pillanatra talán tuizásnak tetszhetik, rögtön az igazság szinében fog feltünni mindenki előtt, ha megemlitjük, hogy e könyvben a jelenkori magyar költészet gyöngyei vannak összegyujtve és hogy külső kiállitásában a kiadók a könyv kötészet legujabb legmeglepőbb, eddig még a külföldön sem használt vivmányait értékesitették. Kezdve veterán nagyjainkon, Gyulai Pálon, Lévay Józsefen, Szász Károlyon és Vajda Janoson, alig van egyetlen kiválóbb költőink, a ki ne járult volna hozzá e kötet gazdagitásához, Abrányi Emil és Kornél, Bartók Lajos, Bulla János, Dóczi Lajos, Endrődi Sándor. Fejes István, Jakab Ödön, Kiss József, Komócsy József, Reviczky Gyula, Rudnyánszky Gyula, Szabó Endre, Szász Béla, Vargha Gyula, szóval a magyar Parnassus majdnem minden számottevő lantosa helyt talált e gyönyörü könyvben, mely a mennyiben csupán a jelenkori költészetet mutatja be és nincs teletömve régibb költők olyan darabjaival, melyeket már az iskolai olvasókönyvek is elnyertek, a maga nemében legelső ilyen gyüjtemény. Atolvasva e könyvet, valóban büszkeség töltí el a magyar ember szivét, látva, mennyire hamisak azok a divatos panaszok, melyek egyébről sem beszélnek, csak a magyar lyra hanyatlásáról. Olyan lyra, melybőt ily bokrétát lehetett fűzni, nemcsak nem hanyatlik, de virágzása teljében van és méltán sorakozhatik bármely nemzet lyrája mellé! A könyv szerkesztőjének, Radó Antalnak, a ki munkáját valóban kifogástalan jó izléssel és tapintattal végezte, teljesen igaza van, midőn azt a nézetét fejezi ki, hogy az ily anthológiák legalkalmasabbaki eloszlatni közönségünknek a versek iránt közönyét. A legujabb magyar poezisnek ez Album oly képét nyujta, mely bizonyára ezreknek fog szivet ébresztení arra, hogy a benne képviselt költőkkel még jobban ismerkedjenek, egyenként is megvásárolva verskötetеiket. E szempontból is üdvözöljük tehát Radó Antal munkáját, mely — meg vagyunk erről győződve — nemsokára minden magyar szalon asztalának legfőbb ékét fogja képezni. Ismételjük, a mit fentebb mondottunk: ennél becsesebb tartalmu, diszesebb kiállitásu ajándékkönyvet alig lehet képzelni, s bizonyos, hogy ugy a karácsonyi, mint az ujévi könyvvásárnak az idén az lesz a legkelendőbb czikke. A könyv a következő 3 kiadásban került forgalomba: a) Tizenhatodrétü diszkiadás. 7-szeres szinnyomatu és dombornyomatu kötésben. Ára 3 frt 60 kr. b) Ugyanaz. Emlékkiadás. Magyarstylü diszitményekkel és selyembetéttel ellátott kötésben. Ára 5 frt. c) Nyolczadrétü diszkiadás, 12-szeres szinnyomatu és dombornyomatu kötésben. E nagy kiadás bekötési táblájának rajza teljesen elüt a kis diszkiadásától. Ára 5 frt.

— **A Téli regék,** egy kötet elbeszélő költemény Bartók Lajostól, kinek „Méhek" czimü vigjátéka is most került ki a sajtó alól. Bartók elbeszélő költeményei tartalmuknál fogva is az ünnepi könyvpiacz egyik első könyve: kiállitása, illusztrációja pedig oly ritka pompáju, minővel nem sok hazai mű dicsekedhetik Még nem oly régen Arany, vagy Eötvös költeményeit csak nehézkesen tudták illusztrálni, s Petőfi nagy illusztrált kiadása is tok kivánni valót hagy hátra, kivált az eredeti illusztrációk sokszorositásának tekintetében Mennyire emelkedett nálunk is az illusztráló művészet az utóbbi időben, Bartók „Téli regék" müve bizonyitja. Ez kiállitásának minden részletében igazi diszmű, nagy, albumalakban nyomtatva, tisztán és izlésesen, vastag velin papiron, és csaknem minden lapján illusztrációkkal. A fényes kiállitás, az illusztrációk gazdagsága és szépsége, megkapja mindenki figyelmét. De tartalma is megérdemli, hogy azok, kiknek tehetségükben áll, ily nagyobb diszmüvel szerezni örömot valakinek, vagy ily müvekkel disziteni a szalonasztalt, egész figyelemre méltassák. Bartók mint elbeszélő költő e kötetben mutatja be magát először, habár egyéb köteteiben is találunk elszórva elbeszélő költeményeket tőle. Itt is költői véna szól belőle. Öt elbeszélést egyesit a 85 oldalra menő kötet. «Az Oczean király"-ban egy régi északi mondát dolgozott föl, a dán Widfara versengését Ingiald norman királylyal. Ingiald az ostromlók elől többé nem menekülhetvén, fötgyujtja várát, s ott vesz el. A rózsa királyfi magyar tündérmese. A királyfi egy elátkozott országba kerül, hol állhatatosan ellenállván a szerelmi csábitásoknak, elmulik az elátkozott országról a bűbáj. A siró-nevető szemü király dus költői képzelettel ir egy csodamadárról, melynek hangjától mindenki megifjodik. A király második felesége megszökik a madárral s a királyfiak keresésére indulnak. A vándorlás-

ban találják meg a királyfiak szivök választottját, A hamupipőke a mély szerelem diesőitése, mely a királyfi ölébe teszi a pásztort. „A tavaszi ünnep" a természet rágyogásának és fenségének költői képe. Ehhez Spányi Béla, a jeles tájfestő készitette az illusztrációkat, hangulatot keltő iniciálékat, finom érzékkel rajzolt virág guirlandokkal, vadonok, erdők, mezők képét, egész sorozatát az eszményi tájaknak. Szeretettnl foglalkoztak a többi illusztralók is az egyes elbeszélésekkel: Jankó János, Vágó Pál, Vastagh György, Neogrády Antal, s oly diszhez juttaták e könyv kiállitását, mely a legkényesebb izlést is kielégiti s a külföld régen kifejtett illusztralt kiadásai mellett kiállja a versenyt A képek nyomás is sikerült Nem metszvények, hanem fénykép után készült hü lenyomatai az eredetinek, tökéletesen visszaadva a művész ónjának és ecsetének minden vonását és árnyalatát. A költői szellemü és művészi ékitésü könyv ára 12 forint, diszkötésben 15 forint.

— A méhek. Bartók Lajos háromfelvonásos verses vigjátéka nyomtatásban is megjelent a Légrády testvéreknél, csinos czimképpel, melybe a vigjáték nemzeti szinházi előadása két főszereplőinek G. Csillag Teréz és K. Hegyesi Mária asszonynak arczképe is föl van véve. A könyv előszava Panlay Ede igazgatóhoz van intézve. Bartók költői szépségékben bővelkedő vigjátékát a könyvből azok is élvezhetik, kiknek nincs alkalmuk szinpadról látni. Ára 2 forint.

Szerkesztői üzenet

— „Szabadság", Nagyvárad. Az 1888. évi 50-ik szám hétfői lap és abban nincs regény.

— „K." (Makó) Nemsokára nagy rendet fogunk az expedicziónál az apaszkodás is tapasztalni és nem lesz többé ok ilyen panaszokra.

KOZGAZDASÁG.

Mi a teendő a filloxeravésszel szemben?*)

Tény, hogy a szénkénegezéssel még most is folyvást nagy területek tartatnak fenn, de tény az is, hogy lassan-lassan, mindinkább áttérnek a szőlők ujra átalakitásánál az ojtvány rendszerre, mind a mellett, hogy mint a naplójegyzetekből látható, a szénkénegező tulajdonosokat az állam tetemes pénzösszeggel segélyezi. Oka ennek, mint azt Skavinsky ur a Chateau Laujac medrai szőlőfelügyelője magyarázta, abban kereseudő, mert a szénkénegezéssel évenkint és hektáronkint mintegy 60 frank plusz kiadással szaporodnak a költségek s igy 4 százalékkal szamitva a kamatozást, 1500 frankkal terheltetik meg mindeu hektár szőlő. Igaz ugyan, hogy az ojtványokkal való átalakitás 3000 frankkal többe kerül, mint a régi rendszerre való átalakitás, de tökésitve a szénkénegezésre szükséges évi 60 frank kiadást, a többköltség tulajdonképen 1500 frank, minthogy pedig az ojtott szőlő határozottan több termést ád, mint a nem ojtott 5—6 év alatt, ezen több termés visszafizeti ama 3000 frankot, melybe az ojtványokkal való átalakitás került. Továbbá azt is mondá Skavinsky ur, hogy a gyérités 10—12 évig eredményesen használható ugyan, de aztán, bár a növény él és hajt de termése évről-évre kevesebb lesz s igy bekövetkezik az a pillanat, midőn a szőlő nemcsak jövedelmet nem hajt, de még a fentartasi költséget sem hozza be. Ha már most ehhez figyelembe vesszük a mi klimatikus viszonyainkat, melyeknél fogva nem használhatjuk fel a szénkénegezésre a legalkalmasabb időt, igen természetes hogy általában azt az eredményt nem leszünk képesek felmutatni, mit a francziák. Es itt Franczia or szágban is a Macorban, 1888 ban tartott szőlőszeti kongresszus alkalmával du Teil du Havelt báró, az előadók egyike a szénkéneggel fentartott szőlőkről, a Macon vidékén ezt mondta: „ugy a külső kinézésük (már t. i. a szőlőké) valamint termőképességük gyenge. Erejük évről-évre fogy s alig képesek a tulajdonosokat a tett költségekért kárpótolni, mert a szénkénegre kiadott költségen felül, erős trágyázásra van szükség. Ennélfogva mindenáron át kell szőlőinket alakitani, az ellenálló fajok ojtásának felhasználásával, mert egyátalában mondva, régi francia szőlőink nem léteznek többé.«

Vannak hazánkban pártolói a direkt termő szőlőknek. En a direkt termőkkel való átalakitás költségeit kidobott pénznek tartom, mert levonva azt, hogy egyes fajok drágábbak, mint az ojtványok, a boruk rossz, sőt a Jaquez és Herbemont a talán még egy kettő kivételével a többi mind undoritó émelygős és a mint a napló-jegyzetekből kitünik, számtalan helyen láttunk direkt termőket filloxerával megrakva és pusztuló félben. ezért a direkt termőknek behozatalát és terjesztését megakadályoznám.

De lássuk mint mond e tárgyról ugyan csak a máconi kongresszus jeles előadója: báró du Teil:

„A dirrekttermő szőlővel, sok munkától sok fáradságtól menekülünk s hamarább érünk czéljához a szüretben. De ennek ellenében sok csalódásnak nézünk elebe.

„Egy oly ellenálló direkt termőt találni, melynek meg legyenek a mi régi franczia fajszőlőinknek nemes tulajdonságai bizonyára szőlőszetünk ideállja s jövője lenne. Ezen ideált remélhetőleg megtaláljuk, mer legjelesebb és legilletékesebb tenyésztőink e reményt nekünk megádják. De a jelen pillanatban van-e oly direkte termő faj, melyet oly biztositással lehetne ajánlani, hogy az ellentállóságáért ép oly jót álljunk, mint borának minőségéért? Nem! Vigyázznk tehát, ne engedjük szőlőinket oly fajokkal betültetni, melyek rossz borokat teremnek, melyekre vevőt sem fogunk kapni s melyek ára a semmire fog leesni,

Védjük tehát szőlőinknek hirét. Menjünk lassabban előre, de biztosan alakitsuk át szőlőinket az ojtás jól elfogadó régi fajainkkal, hogy fentartsuk hirét és minőségét ama régi borainknak, melyek büszkeségünk és vagyonunknak kutforrása volt és ismét azzá kell lenni!

Ime, ez itt nagyjában minden a szőlő és borkultura jövőjét szivén hordó franczia nak nézete a direkt termelőkről. Es mi a helyett, hogy a franczia példáján okulnánk, ugy látszik, keresztül akarunk menni mindazon fázisokon, melyeken ők már átmentek, a helyett, hogy ott kezdenénk, a hová ők már ma 15—20 évi tapasztalás és kisérletezés után jutottak. Eljött az ideje, hogy a tapogatózásokkal ha yjunk fel s vegyük fel a harczot azon momentumnál, a hol a franczia k vannak. Az eddigi Franczia országban tett tanulmányutak jelentései többé kevésbé semmi egyebek, mint statisztikai adatok gyüjtése Egyetlen egy ily jelentésben sem mondtak az illető szerzők határozott véleményt, hanem az olvasóra bizták hogy a jelentés alapján vonja le magának tetszése szerint a következtetést. En e példát nem követem s határozottan, habozás nélkül azt mondom, védekezzünk és tartsuk fel szőlőinket szénkénegezéssel, de csak addig, hogy időt nyerjünk kipróbálni az alanyokat, s ha ezek jóságáról meggyőződtünk, vagyis meggyőződtünk, hogy talajunkban melyik faj alany tenyészik legjobban, minden további habozás nélkül fogjunk az ojtással való átalakitáshoz.

Szükséges, hogy ugy mint Franczia országban, minden borvidék iparkodjék ojtóiskolákat alakitani, hogy igy vállvetve tömegesen állitva elő az ojtványokat, az átalakitása gyorsabban menjen. Azon megyék gazdasági egyletei, melyek területén szőlő kultura van, vannak első sorban hivatva ily ojtótelepek megalakitását kezdeményezni, s akár mint részvénytársaságot, akár mint szövetkezetet alapitani s nemcsak szellemi erőkkel, hanem anyagilag is támogatni az zal, hogy akár mint részvényesek, akár mint szövetkezeti tagok, abban résztvegyenek. Ha ezen telepek megalakulnak, s majd egy pár rövid év leforgása után a kétkedő szőlőtulajdonosok látni fogják az eredményt, mit a bátrabb kezdeményezők elértek, akkor meg van adva lehetőség a tömeges ojtványok általi a gyors átalakitásra, s akkor majd ismét gyönyörködni fogunk szőlőinknek viruló, üde szepségében.

Azonban hogy ezt elérhessük, arra ez még nem elég. Ma egy országos csapás alatt állunk, mely milliókat sujt koldusbottal s e csapás nemcsak az egyeseke sujtja, hanem sujtja az államot is Sujtja közvetlenül az adóalap elvesztésével; de sujtja közvetve, még számtalan más módon is hogy csak többet ne emlitsek, megemlitem a bor fogyasztási adót, mely tetemesen csökkeni fog és megemlitem a tömeges borszállitási forgalmat, mely meg fog szünni.

Ily sulyos veszteségek kilátásával szemben tehát azt hiszem, nem tévedek, ha az állam hathatós támogatását óhajtom. Ohajtom pedig, hogy az ojtó-telepek megalakitását segélyezze azáltal, hogy akár részvény társaság, akár szövetkezetkép alakult is az meg, legalábbb 30 évi adómentességet adjon, necsak a telep földterületére, hanem annak mint üzletnek netaláni jövedelmezősége is. Ohajtom továbbá, hogy az állam bármi módon, akár direkt. akár indirekt, egy pénz intézetet hozzon létre, mely a szőlő rekonstrukciójára szükséges összes költségeket az illető szőlőtulajdonosoknak hitelezze. A miként e jelentésem keretén kivül esik s igy erről nem beszélek, hanem röviden utalok, ha szabad, folyó év január havában a „Borászati Lapok"-ban közölt levelemre. Minthogy pedig a siker egyik főkelléke hogy minden talaznak a megfelelő alanyt megtaláljuk, szükségesnek tartom, hogy az állam a szőlőtulajdonosok talaját, az illetők megkeresésével, e czélból ingyen vegyele meztesse, s minthogy Franczia orszagnak minden talpalatnyi földje vegyelemezve van, s az erről szóló jelentések, mint értesültem a miniszteriumban meg vannak, igen könnyű lenne összehasonlitás utján megtudni, hogy ama földnek megfelelő francia földben mily alanyt használnak, s igy azt hiszem, hogy nagyon sok helyen ez által meg lehetne az időtrabló hosszas kisérletezéstől szabadulni. Szükségesnek találnám továbbá, hogy ugy a különböző képezdékben, mint az ezen képezdék közelében a többi szőlőtulajdonosok szőlőiben is az alanyokkal kisérletek tétessenek, ott a hol képezdek nincsenek, a vándortanárok kötelességévé tétessék ily kisérletek megtételére, a különböző szőlőtulajdonosokat buzditani s az ilyen kisérletek ételére szükséges alanyokat az államnak ingyen kellene az illető magánosoknak adni, végre óhajtandónak tartom, hogy az állam a szénkeneg árát legalább 10 frtra szállitsa le, s hogy ugy a szénkénegezett, mint az ojtványokkal ellátott szőlőknek az eddiginél hosszabb idő tartamu adómentességet adjon.

Ohajtandó volna továbba, ha az állam a mostani vinnczellérképezdék szervezetét megváltoztatná. Az eddigi rendszer nem bizonyult helyesnek Evenkint egy meglehetős nagyszámu fiatal ember lép ki az intézetekből, ki részben semmiféle alkalmazást nem kap, részben pedig ha kap is, annak megfelelni nem képes. Nem képes pedig azért, mert hiányával minden eiettapasztalatnak, alantasaival bánni nem tud, eddig csak engedelmeskedni tanulván parancsolni sem tud; hiányzik nála az itélőképesség mikor, mily és mennyi munkát végeztessen hogy a napszámos által végzett munka, arányban áll-e a napszám árával, vagy ha szakmányban ad ki valami munkát, a követelt ár megfelel-e a követelt munkának és igy természetes, hogy nem képes aztán meg felelni hivatásának sem. Hiányzik az átmeneti, a gyakorlati iskola, hol a képezdéből kilépett fiatal ember megemésszen azt, a mit a képezdében tanult s tanulmányát a gyakorlat terén tanulja meg alkalmazni. Hogy egy példával éljek, itt vannak a gazdasági tanintézeteket végzett fiatal emberek. Képzelhető-e, hogy bármily jelesül végezték tanulmányaikat, képesek legyenek mindjárt bármely kisebb kiterjedésü birtok önálló vezetésére. Bizonyára nem s csakis több évi gyakorlat után fognak mint önálló tisztek alkalmaztatni. S épen az a gyakorlati tér hiányzik nálunk, mert a szőlőszet többé-kevésbé egészen kis vagy legfeljebb pár holdas területeken gyakoroltatik, s csak nagyon kevés helyen fordul elő, hogy nagy uradalmak mellett nagyobb kiterjedésü szőlők is vannak. S ily esetekben is tudjuk, hogy csekély kivétellel a nagy uradalmaknál a szőlőrendesen a gazdaság mostoha gyermeke.

Epen ezért nekünk nem elméletileg s a tudomány egy bizonyos magasabb fokán álló egyénre van szükségünk, hanem igen is van arra, miszerint a köznép, melynek köréből fogadjuk a vinczelléreinket, oktattassék a szőlőszeti munkáknak, helyes és tökéletes keresztülvitelére. A magas kormány érezte is ennek szükségességét, midőn a vándortanári intézményt életbeléptette, csakhogy nem helyes irányban.

Tudjuk ugyanis, hogy a különböző szőlőmunkák meglehetős rövid időközökben végzendők. Már most, egy-egy vándortanár hatásköréül több-kevesebb, kisebb-nagyobb megye területe tüzetett ki Világos, hogy a vándortanár a legjobb igyekezete mellett sem képes a különböző munkákról a azoknak megfelelő időszakban, hatásköre egész területén a megkivántató szakoktatást megadni. Hozzájárul még ezen nehézséghez az is, hogy tekintve lakosságunk nyelvi viszonyait, akárhányszor megtörténik, hogy a tanár egyik vagy másik község nyelvét nem beszélvén tolmácsra szorul s nem bizonyos a felől vajjon előadását, magyarázatait oktatását megértették e? Ezen bajoknak orvoslását következőkben merném ajénlani.

Az eddigi vinczelliérképezdéket redukálnám kettőre a szűken vett Magyarországban, Erdélyben pedig egyre (ugy tudom, hogy itt ma is csak egy van.)

Gazdasági tanintezeteink egyikének tantervében különös sulyt fektetnék a szőlőszetre. Ezen tanintézetben azlán képeztetnének ki a szőlőszeti tanárok. A vándortanárok megszünnének s ezek helyébe lépnének azután a szőlőszeti tanárok, még pedig olykép, hogy egyegy tanárnak működési köre egy bizonyos meghatározandó hold mennyiségen tul ne terjedhessen. Az illető egyént fizetné az állam, a megye és a község, bizonyos meghatározandó arányban.

Ezen egyénnek aztán feladata volna a lakosságot folytonosan oktatni s igy a tökéletesebb szőlőmivelést köztök meghonositani. Feladata volna, továbbá a népet az ojtásra is betanitani, mert mind addig, mig az ojtás nem lesz minden szőlővidék lakosságának sajátja, addig szőlőink általános rekonstrukciója, értem alatta a földmives nép szőlőjét, csakis pium desiderium marad. *Ezért kivánatos volna minden község* ben, melynek határában szőlő is van, ojtási tanfolyamokat tartani s ezért, ha másként nem lehetne törvény utján intézkedni, hogy minden ilyen község határában, a talajnak megfelelő amerikai alany iskola létesittessék, melyből az ojtandó alanyokat, a lakosság összköltségen szerezhetné be, s megtanuván az ojtást, sajat maga nemesitvén meg szőlőjét, igen olcsó áron jutna azon lehetőséghez, hogy szőlőit olcsón, nagyon kevés készpénzkiadással, saját kezeivel alakithassa át s igy saját magának mentvén meg vagyonát, az államnak is nagy szolgálatot tenne.

Ime, ez nézetem és tanácsom, melyet tiszta lelkiismerettel adhatok e kérdésben. Az országos gazdasági egylet által reám bizott feladatnak a legjobb tehetséggel iparkodtam megfelelni. A feladat nehéz volt s nagyon éreztem annak sulyát vállamon, s ha azt annak idejében mégis elfogadtam, szolgáljon mentségemül, hogy a körülmények kényszerite tek annak elvállalására.

*) Atzél Péternek az országos magyar gazdasági egyesülethez intézett jelentéséből.

Egyházi épületek biztositása.

A »Kikindai Közlöny" legutóbbi számában olvassuk:

Az ujabb kor humanisztikus jótékony intézetei közé tartozik mindenesetre azon már édes Magyar hazánk területén is fölta lálható intézmény, melynél vagyonunkat elemi csapások — tüz, s jég ellen biztosithatjuk nem ugyan a halal ellen, mert az ellen nem fogadnak el az intézetek biztositást, hanem, hogy ennek kaszája megne szomoritsa oly nagyon a kenyérkereső családfőnek hátramaradt özvegyét s árváit, az illető csekély évi összegnek lefizetése által biztositja a családját, melynek a biztositó társulat kifizeti a kikötött összeget, és igy existenciaját biztositja.

Ezen biztositási intézetek Magyarország területén is már elég nagy számmal vannak szervezve s fölállitva, eleg sajnos tünemény az is, hogy a külföldi biztositó intézetek is foglalnak itt tért a hazában, és igy a magyar pénz kivándorol a külföldre, honnét többé az vissza nem kerül. és hogy maguk hoz hóditsák a lakosokat, oly olcsó biztositási tariffát állitanak fel, melynek eredménye azután az szokott lenni, hogy csakhamar beiscsenkják a boltot és a kárvallottak üthetik a nyomát a szédelgőknek. E tulságos versenyzésből élősködő magyar intézetek is, Hunnia, Haza, Nemzeti, Tisza, ezekből buktak meg, kárositották hazánk lakosait nagy mérvben.

Olcsó husnak hig leves szokott lenni; erre tanit a régi magyar közmondás, és ez leginkább a biztositó intézeteknél nagyon is szem előtt tartandó, itt a megbizhatósága főszabály, ugy a hazafiasági szempont is figyelembe veendő. Két egyenlő biztos társulat közül inkább a magyarnál kell biztositani, mert igy a pénz edes magyar hazánk határain belül marad és nem a külföldre vándorol ki, honnét többé az vissza nem kerül soha.

Szükségesnek tartottam ezt előreboczájtani, hogy az alábbi eseményt a t. olvasó közönség kellőleg tudja birálni, mérlegelni s megitélni.

Hat év előtt a csanádi püspök kormány a megyebeli lelkészekhez intézett körlevelében ajánlotta ezeknek azt, hogy a községek az egyházi épületeket (templom, kápolna, pap s tanitól lak ugy iskolai épületeket) tüzellen biztositsák és e czélra a „Magyar Franczia biztositótársulatot" ajánlotta e biztositást mind szolid intézetet, mely igen jutányos áron elvállalja e biztositást.

A mi derék jó lelkészünk azonnal közölvén e rendeletet a község előljáróságával, ez ugyan elfogadta a jó tanácsot, de csak annyiban, hogy ama épületeket biztositotta, de nem a Franczia, hanem az „Első magyar általános biztositó társaságnál", mely épen ezen 1883 évben tartotta 25 éves fönállásának fényes ünnepélyét és emlékiratában kimutatva üdvös működését és vagyoni állapotát, kitüntetve azt is, hogy 1858—1882 évig ha részvényesseinek is adott szép nyereséget, nem feledkezett meg egyuttal arról sem, hogy e hazának polgárai bizalma folytán növekedett fel vagyona 168,644 frt 18 kr. adott ezen időszak alatt közhasznu hazai jótékony czélokra.

Ezen ok miatt a lelkész urak egyházi kormánya által is támogatott óhaját részint a fenti ok miatt, de hazafiasági szempontból is nem teljesitettük, hanem az érintet. „Első magyar ált. biztositó társaság" irodájában jelentkeztünk, és habár itt egy kissé nagyobb tariffát számitottak is fel, készségegel megfizettük és 12 évre biztositottuk épületeinket. Erintett lelkész urnak bőrzönködött ugyan ellenünk e miatt, de utóbb még is megnyugodott, mert a czél igy is el volt érve, kit megnyugtatni akartuk azon előadásunk által is, hogy bizonyosan ama Franczia társulatnak egyik közbeszédü Matador főembere vezette tévutra előadásai által a csanádi püspöki kormányt s eme olcsóbb tarifája által reávette ama körlevél kiadására, végre figyelmeztettük őt ama olcsóhus féle közmondásra is.

Az ezen időpont után a franczia társaságnál bekövetkezett események fényesen bebizonyitották azt, hogy okosan tettük, midőn nem követtük a lelkész ur ajánlatát.

Azonban ő a napokban ismét beállitott a községházánál és ott bemutatta a csanádi püspöki kormánynak 1889. nov. 13án 2773 k. a. kiadott, és másolatban is adott rendeletét, melyben az már most nem tanácsolva — mint 1883. évben — hanem egyenesen megparancsolva azt, hogy minden az egyházmegye területén lévő egyházi épület, az „Adria" biztositó társulatnál azonnal tüz ellen biztositassék az egyházmegyei kormány közbenjöttével és a már eddig máshol biztositott épületekre nézve pedig az lett elrendelve, hogy ezek is lejáratuk után eme Adriai társulatnál ujittassanak meg a csanádi *püspöki kormány közbenjöttével. E czélra a* kiküldött bevállási ivek rovatait tartoznak a lelkészek betölteni és 1889. deczember hó 10ig közvetlenül az egyházmegyei kormánynak még az esetben is bekküldeni, ha az emlitett épületek ez időszerint ezen most emlitett vagy más biztositótársulatnál volnának is már biztositva, a mi szintén a rovatba beirandó.

Hogy minő tariffa mellett yerte ki az „Adria" társulat a csanádi püspöki kormánynak eme parancsát, a körlevélben nincs felemlitve, ha talán ama „franczia" biztositó társulatéhoz hasonló volna az övé is, is nagyon félős, hogy az eredmény itt is hasonló lehet idővel; községünk azonban lelkészünk nagy szomoruságára a közlött parancs fölött napirendre tért és megtagadta a rovatos iv betöltését azon ok miatt, mert 1894 évig tizen két évre az épületek már az »Első magyar ált. biztositó társulatnál" tüz ellen biztositva lévén, a község amiatt nagyobb nyugalmat találhat ezen magyar intézetnél, mert ennek befizetett alaptőkéje három millió, vagyona pedig 24 millióban van mérlegében kimutatva, egyezer forintos részvénye is befizetve lévén, ez után — mely a börzén háromezernégyszázhatvan frtért vehető csak meg — a legutóbbi évben is 152 frt. osztalékot adott a részvényeseknek. Enynyi biztositékkal az emlitett társaság bizonyosan nem versenyezhetik, de nem versenyezhetik hazafiság tekintetében, mert eltekintve a financzialis résztől, azt hiszem magyar hazafiui szempontból is inkább kellenek pártolni ely hazai intézetet, mely évi nyereményét nem viszi ki az örökös tartományokba, vagy külföldre, hanem benn az édes magyar haza határain belül részesiti abból részvényeseit, de a haza oltárára is — mint fenntemlitve volt — tetemes részt áldoz évenként abból és a részvényesek örömmel nélkülözik az osztalékból, a tőlük elvont összeget midőn látják azt, hogy az igazgatóság ily szép hazafiui czélokra forditja azt, de azok is kik, eme „Első magyar álltalános biztositó társulatot« felkeresik és nála biztositanak szintén elegendő vigasztalást nyernek e tüneményben hogy ők hozzájárulásékkal szintén elősegitették e hazafiui jótékony áldozatokat.

Mint értesülünk más szomszéd községek is igy gondolkoznak e tárgyról, mint mi, ők is csak majd akkor határoznak az uj biztositás iránt, ha majd e 12 évi biztositási czyklus letelik az „Első magyar ált biztt. társulatnál»; biztosak lévén arról, hogy ezen meg izható és általános bizalomnak örvendő magyar intézetre fogják akkor bizni az egyház vagyonának biztositását.

Egyházi ügyekben szivesen engedelmeskednek a községek az egyházi főnökségnek, a jelen ügyben azonban ily értelmü intézkedésük által nem vélnek a canonia obedientia e len véteni.

Non quis, sed quid.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Magyar vasuti kötelék.** 1889. évi január 1-ével a magyar vasuti kötelék dijszabás II. rész I. füzetének III. pótléka lép életbe. Ezen pótlék tartalma: I. Dijszabási külön határozmányok kiegészitése, s illetve módositása. II. Uj állomások felvétele, illetőleg a fenálló dijszabások kiegészitése, nevezetesen dijtételek Budapest Lipótváros állomás forgalmára nézve, továbbá a bácsbodrogh-vármegyei, budapest-lajosmizsei, kisujszállás-dévaványa-gyomai és rumavrdniki helyi érdekü vasutak állomásainak az összes budapesti és kőbányai pályaudvarokkal való forgalmára nézve. III. Kivételes dijszabása bővitése. IV. Dijtételek módositása. V. Határozmányok a kivételes dijszabások alkalmazására nézve. VI. Sajtóhibák helyesbitése; végre VII. Allomási névváltoztatások. E dijszabási pótlék a m. kir. államvasutak dijszabási ügyosztályában (Budapest, Andrássy-ut 75 sz. II em. 6. ajtó,) példányonkint 30 krért megszerezhető. Budapest 1889. deczember 17-én A m. kir. államvasutak igazgtósága, a többi részes vasutak nevében is.

— **Szesz-üzlet** —
(Deczember 18.)

B. Szesz: Készáru nagyban 48.50— — kicsinyben 49.— hordó nélkül pr 100 Liter % beleértve 35 frt fogyasztási adó.

— **Budapesti gabnatőzsde.** —
(Deczember 18.)

Mérsékelt kinálat, korlátolt vételkedv Forgalom 10.000. Tavaszi buza 8.77—78 tavaszi kukoricza 5.37—39, őszi zab 7.92—.93, őszi buza 7.91—93.

Hivatalos árfolyam

budapesti áru- és érték tőzsdén 1889. évi deczember hó 18-án.

Magyar aranyjáradék 4. sz.	104·75
magyar papirjáradék 5,	98.—
magyar vasuti kölcsön	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	99.75
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	111.—
magyar földtehermentési kötvény	—.—
magyar földtehermentesités kötv. záradék	—.—
Temes-bánáti földtehermentési kötvény	—.—
Temes-bánáti földterhementési kötv. zár.	104.75
Erdélyi földterhementesitési tkötvény	104.75
Horvát-szlavon földtehermentési nyeskötv.	104.50
Magyar szőlőkársmaváltsági kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	336.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.75
Osztrák járadék papirban	86.—
Osztrák járadék ezüstben	86.25
Osztrák járadék aranyban	107.75
1860-iki osztrák államsorsjegy	139.25
Osztrák-magyar bankrészvény	918.—
Magyar hitelbankrészvény	334.50
Osztrák hitelintézeti részvény	315.80
Cs. és kir. arany	556
20 frankos arany (Napoleond'or	934
Német birodalmi márka	57.80
London	117.80
20 márkás arany	1155

Aradvárosi **szinház.**

Évadbérlet 78 sz. Haviérlet 16. sz.

Csütörtökön decsember 19-én adatik:

Egy pohár viz.

Klasszikus vigjáték.

SZEMÉLYEK:

Anna, Anglia királynéja — Angyal Ilka.
Marlborough herczeg, kedvence Follinusznné.
Bolinbroke Henrik gróf — — Kazaliczky.
Masham, zászlótartó a testőrezrednél — — — — — Bihari
Abigail, Marlborough herczegnő unokahaczose — — — — Havas Aranka.
Lady Albemarle — — — Csiszérné.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Felelős szerkesztő:

HINDY ÁRPÁD.

NYILTTÉR.*)

Krisztkindli! Krisztkindli!

Diszmü- és játék-áru tárgyak

vásárlására tisztelettel ajánlja a nagyérdemü közönségnek

MARESCH GYULA

párisi ujdonságokkal is gazdagon ellátott raktárát. 520—1

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

BUDAPESTI TŐZSDE.

December 17-én.

	Pénz	Áru
M. kir. aranyj. adóment. 4%	101 —	101 30
„ „ papirjáradék adóment 5%	97 90	98 20
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 5%	— —	— —
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	— —	— —
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	99 75	100 25
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 5%	— —	— —
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	112 75	113 50
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	140 50	141 50
„ „ „ 50 frt drbja	140 —	141 —
Tiszai s szegedi kölcsön 4%	127 50	128 05
M. k. födtm. kötvények 5%	— —	— —
„ „ „ „ 1867. zárad 5%	— —	— —
M. k. földtm. kötvények temesi 5%	— —	— —
„ „ „ „ 167. zárad. 5%	— —	— —
M. k. földtmi kötvények horváth-orsz. 5%	104 50	105 50
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104 75	105 25
„ „ „ erdélyi jelz. urb. vk, (100 fra 5%	98 75	99 25
Szőllődézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	99 50	100 —
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 6%	101 —	102 —
„ „ „ 1871. évből 6%	103 —	104 —
Budapest főv. 1880. kölcsöne 5%	99 75	100 25
Budapesti bankegyes. részvényt.	128 25	128 75
Magy. ált. hitelbank	335 —	335 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	150 —	150 50
Magy. lesz. s pénzváltóbank	108 75	109 —

	Pénz	Áru
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	313 30	313 50
Osztr.-magyar bank	923 —	925 —
I. magyar iparbank	171 50	172 —
Pesti magy. keresk. bank	776 —	778 —
Bécsi bizt. társulat	180 —	181 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	298 —	300 —
Első magy. általános bizt. társ.	3365 —	3380 —
Foncière pesti bizt. társ.	82 75	— —
Magyar-francia bizt. társ.	— —	83 50
Pannonia visszb. társ.	1200 —	1215 —
Concordia malom	430 —	432 —
Első budapesti malom	870 —	875 —
Erzsébet malom	285 —	286 —
Hengermalom	600 —	610 —
Lőrinc malom	245 —	250 —
Molnárok és sütők mal.	415 —	417 —
Pannonia malom	735 —	740 —
Viktoria malom	161 —	163 —
„Adria“ m. tengeri haj.	103 —	106 —
Alföld-fiumei vasut 5%	200 —	201 —
Bátaszék domb.-zakány	197 —	19 —
Déli vasut 5%	129 —	130 —
Északkeleti vasut 5%	187 —	188 —
Erdélyi vasut 5%	199 25	200 —
Győr-sopron-ebenfurti v.	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut	157 —	158 —
Magyar galiczia vasut	190 50	191 50
M. ny. v. (sz.-győr-grác)	190 —	191 —
Osztrák államvasut 5%	236 —	237 —
Pécs-barcsi vasut 5%	194 —	195 —
Tisza-vidéki vasut 5%	— —	— —
Osztr. dunagőzhajózási	380 —	385 —

	Pénz	Áru
Pesti közuti vaspálya	417 —	418 —
Pesti közuti vasp. élvezet-jegyek	215 —	290 —
Budapesti III. ker. takarékp.	110 —	112 —
Országos központi	540 —	545 —
Pesti hazai első	10200 —	10250 —
Egyesült Budapest fővárosi takp.	732 —	735 —
Magyar ált. takarékp. részvény	117 50	118 —
Alagut	166 —	168 —
Általános waggon kölcs. társaság	81 —	83 —
„Franklin“-társulat	198 —	200 —
Ganz és társa vasön. és gépgyár	826 —	830 —
Geschwindt-féle szeszgyár	330 —	332 —
Gyapjum. és biz. I. magyar	246 —	250 —
Keresk. épülete	675 —	— —
Könyvnyomda „Athaeneum“ Pesti	444 —	448 —
	1070 —	1100 —
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	221 —	222 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	59 —	224 —
		60 —
Pesti építő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj. vasutrvtrs.	100 —	101 —
Salgótarjáni kőszénb.	397 —	399 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár	152 —	154 —
Schlick-féle vasö. és gépgy. II. kib	— —	— —
Serfőzde első magyar	810 —	820 —
Sertéshizlaló	270 —	274 —
Sóstói kőbánya	— —	— —
Spodium- és cs. tisztgyár	110 —	120 —
Szálloda-részvénytársaság	104 —	106 —
Tégla- és mészégető ujlaki	165 —	167 —
Török dohányrészvény	— —	— —
Göztéglagyár kőbányai	325 —	328 —
M. jelzny.-bankkölcsönkötv. 4% sz	110 50	111 —

Zálogleveleik.	Pénz	Áru
M. földhitelint. papirérték 5%	100 50	101 —
„ „ „ 4%	100 50	101 —
„ „ „ 4%	96 75	97 25
„ „ arany v. ezüst 5%	119 —	120 —
„ jelzálogbank	103 —	— —
„ „ 5%	100 75	101 50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5%	102 50	103 50
Osztr.-magyar bank o. é. 5%	101 —	101 25
„ „ „ „ „ 4%	99 80	100 20
„ „ „ „ „ 4%	99 80	100 20
Pesti keresk. bank 6%	101 —	102 —
„ „ „ 5%	101 —	102 —
„ „ „ 5%	99 75	100 25
Albina tak. és hitelint. 6%	101 —	102 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	103 50	104 50
Loyd- és tőzsde-épület 6%	99 —	99 50
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	11 50	12 —
Osztrák vörös-kereszt-egylet	20 —	21 —
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 61	5 65
Cs.-kir. arany (kőr)	5 52	5 57
Osztrák magyar 8 frtos arany	9 39	9 44
20 frankos arany	9 39	9 44
Osztrák és magyar ezüst	— —	— —
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	58 —	58 25
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	58 —	59 20
Amsterdam 100 hollandi fr.	97 90	98 40
Páris 100 frankért	46 80	46 95
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	46 80	46 95
London 10 font sterlingért	118 10	118 60

Hirdetmény.

A nagym. földmüvelésügyi m. k. Miniszterium 1889. évi deczember 9-én 67310 | III. sz. a. sertéseknek Magyarországból Alsó-Ausztriába való közvetlen bevitele tárgyában a következő rendeletet bocsátotta ki:

Az alsó-ausztriai cs. k. helytartóságnak f. évi nov. 30-án 70836 sz. a. kelt átirata értelmében a száj- és körömfájásnak Kőbányán történt felmerülése és ezen járványnak nagyobb elterjedése folytán elrendelte, hogy a sertéseknek Magyarországból Alsó-Ausztriába való közvetlen bevitele csak oly állomásokra szoritkozzék, melyeken a szállitmány megvizsgálására állatorvos által eszközöltetik. Elrendelte továbbá, hogy azon esetben, ha a leraká nál csak egy által is betegnek találtatik, a szállitmány a legközelebbi tehervonattal, melyen más patás állatrakomány nincs, a feladó veszélyére és kárára, a feladó állomásra visszaküldessék, kivévén azon esetet, ha az állatok a leraló állomáson vagy egy közeli állomáson levő közvágóhidon állategészségrendőri felügyelet mellett levághatók, és az állomásról más patás állatok fertőzését teljesen kizáró módon vágóhidra hajthatók. Horvát-Szlavonországból és a megszállott területről való sertés szallitmányokra, melyek közvetlenül azaz nem Magyarországon át vitetnek be, ez óvszabályok nem alkalmaztatnak Pozsony-, Sopron- és Vasvármegyékből a sertéseknek Alsó-Ausztrisba való bevitelére nézve fennállott tilalom a vasuti forgalmat illetőleg hatályon kivül helyeztetett, ellenben a sertéseknek lábon vagy kocsin való bevitele egyáltalában tilos.

Arad, 1889. decz. 16.

A városi tanács.

12233 | 1889.

Felhivás.

A gyalogutak gondozása és azokon a szabad közlekedés akadályainak elhárítása iránt 12757/403—1884. közgyűlési szám alatt hozott és a nagym. m. k. Belügymi isztérium 61369/884. sz. intézményével jóváhagyott szabályrendelet 4. §-a értelmében a szilárd burkolattal ellátott gyalogutakat kötelesek a ház vagy telek tulajdonosok tisztán tartani, azokról a havat — különösen az asphalt burkolatról a széles vaseszközzel, hogy az által az asphalton kár ne okoztassék — eltavolitani, s ha sik jéggel boritvák, azokat fűrészporral vagy homokkal behinteni. A nem szilárd burkolattal ellátott gyalogutakon ö szegyült havat kötelesek a ház vagy telektulajdonosok eltávolitani. 8 §. szerint pedig lakások takarításanál portörlőket az utczára kirázni tilos. Tükrös az utczán csak ugy szállithatók, ha szok üvege le van takarva.

Ezen szabályzat oly felhivással hozatik a városlakosság tudomására, miszerint a fentebb érintett intézkedést mulasztók a szabályrendelet 9. §-a értelmében mint kihágási elkövetők 2—25 frig terjedhető pénz büntetéssel behajthatlanság esetén 12 órától 3 napig terjedhető elzárással fognak büntettetni és ezen büntetésen felül az elmulasztott munkálat, azt elmulasztó ház vagy telektulajdonos terhére hatóságilag fog eszközöltetni.

Aradon, 1889 decz. 5

Urbanyi,
főkapitány.

2617 | 1889. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy 550 frt évi fizetés és nyugdij jogosultsággal kapcsolatos irodai segédtiszti állás üresedésben lévén, azokat, akik az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-ban megjelölt minősitéssel birnak és ezen állást elnyerni óhajtják ezennel felhivom, hogy a képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **1890. évi január hó 10-éig** hozzám benyujtsák.

Arad 1889. decz. 18.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

Nincs többé fogfájás Könnyen vérző beteg és gyulladt foghust gyógyit és erősit, a fogkövet eltávolitja és képződését meggátolja; a szájhüzt azonnal megszünteti napontai használatnál

cs. és kir. udvari fogorvos és udvari szállitó, valódi

Dr. POPP világ-hirü **Anatherin SZÁJVIZE**

kétszer oly nagy palaczokban mint eddig.

Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztaja mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja.

Dr. POPP Anatherin fopasztja mely a legjobb és a legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghus megerősitésére.

Dr. POPP fopora ragyogó fehérségü fogakat kölcsönöz anélkül, hogy mint más fogporok a fogak zománczát megsértené

Dr. POPP növényszappana a legjobb gyógy-pipere szappan, mindenemű bőrkiütések ellen és különösen fürdőkhöz.

Dr. POPP NAPRAFORGÓ VENUS (szap.) nem glicerin (pana) A legujabb és a legfinomabb divat-pipereszappanok. A bőr bársonyfinommá teszik.

706 1—12

Arak: Anatherin-szájvíz 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 kr., Anatherin fogpászta tégelyben 1 frt 22 kr. Aromatikus fogpaszta 36 kr., Fogpor dobozban 63 kr., Növényszappan 35 kr., Napraforgó-szappan 40 kr., Venus szappan 50 kr. E szerek kaphatók: Aradon Rozsnyay M., Ring L. Földes A., Kiss István, Scheffer A. Anyos E. gyógyszerészeknél és Tones F. és társa, Tones F. és E., Marx és Fejér, Obetko K. Eliás A. Maresch Gy. és Keil M. kereskedőknél.

Külföldi orvosok elismerése.

Tisztelt uram! Örömmel tudatom, hogy Anatherin-szájvizét taplos, könnyen vérző foghus valamint meglazult fogak ellen kitünő sikerrel alkalmazom és ezért feleimnek állandó használatra ajánlom.

Mr. H. J. de Carpentier Páris.

A Dr. Popp-féle „Anatherin-szájvíz“ név alatt ismeretes szert hosszabb idő óta van alkalmam gyakorlatomban alkalmazásba venni s vele nagyon kedvező, sőt gyakran meglepő sikert értem el.

Dr. Stark
királyi törzsorvos a D. Loslauban, Poroszországban.

Tisztelt kartárs ur! Az Ön Anatherin-szájvi ével tett sikeres kisérlet után óhajtanék az ön által előállitott és nékem már több oldalról oly melegen ajánlt fogpasztával és fogporával is kisérletet tenni stb.

Dr. Hartig F. lovag
braunschweigi herczegi udv. fogorvos, udv. tanácsos és tanár.

Hamisitások ellen óvakodjunk!!!

859 | 89.

Árverési hirdetmény.

A Kossuth-utcza végétől a felső temetőbe vezető ut két oldalán lévő nyárfák és levágott fatörzsek eladása iránt f. é. *deczember 23-ik napján* d. e 9 órakor fog a helyszinén megtartatni. Legtöbbet igérő köteles lesz az igért összeget az árverés megtartásával megbizott Bérczy Alajos v. kamarás ur kezeihez azonnal lefizetni és a fák kivágása és elhordása iránt az árverési feltételek szerint eljárni A fák és fatörzsekre nem csak egészben és egyenkint is lehet árverelni. Az árverési feltételek Bérczy Alajos v. kamarás urnál előzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1889. évi deczember hó 17-én tartott üléséből:

Kiadta:
Varjassy,
aljegyző.

½ kiló 22 kr. sertéshús. **Sertés!** ½ kiló 28 kr. szalonna és zsir,

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy

hentes üzletemben

a hús, zsir és szalonnának árát ismételten tetemesen leszállitottam és pedig:

sertésszelet kilója	**40**	kr.
„ karmanádli kilója	44	kr.
„ tiszta zsir „	56	kr.
zsirnak való szalona	52	kr.
zsir bödönben 10 kilon felül kilója	54	kr.
„ „ 20 „ „	52	kr.
„ „ 1 métermázsa „	50	kr.

szakmámhoz tartozó apróságok u. m.: májas, véres, sajt, debreczeni, páros, friss és füstölt

kolbászok,

minden minőségben legjutányosabb ár mellett kaphatók.

Midőn a kiváló jutányos árakat ismételten a nagyérdemü közönség b. figyelmébe ajánlom, kérem azoknak számos megrendeléseit, biztositván a legjobb és legtisztább minőségről és pontos szolgálatról.

Kiváló tisztelettel

Román Géza,
hentes,
Arad, templom-utcza 3. sz.

½ k. szelet	½ kr. karmanadli	½ k. zsir	½ kr. paprikás vagy füstölt szalona	½ k. kocsonyának való
20 kr.	22 kr.	28 kr.	28 kr.	16 kr.

Hirdetmény.

A nmltsgu földmivelésügyi m. k. Miniszter ur *1889.* évi deczember *11*-én 67655 | III. sz. alatt a Magyarországból Csehországba szállitott sertéseknek mely állomásokon való kirakhatása tárgyában a következő rendeletet bocsátotta ki:

A csehországi cs. k. helytartóságnak f. évi nov. hó 30-án *119023* sz. a. kelt átirata értelmében a Magyarországból Csehországba szállitott sertések csak azon vasuti állomásokon rakhatók ki, melyeken a szállitmány megvizsgálására állatorvos által eszközöltetik. Ezen állomások: *1.* az államvasuton Pardubitz, Kolin, Prag, Randuits, Aussig és Bodenbach 2. Az Aussig—Teplitzi vonalon Aussig, Teplitz, Brünn és Komotau. *3.* Az osztr. északnyugati vonalon Dutsch-Bród, Csaslau, Kolin, Neubydrow, Aussig, Prag 4. A dél-észak-német összekötő vasuton Pardubitz, Josefstadt, Turnau, Arnau és Reichenberg. 5. A Turnau-Kralupi vasuton Prag és Turnau. 6. A Ferencz József császár vasuton Budweis, Tabor, Beneselau, Prag, Strahonitz, Pilsen és Eger. 7. A cseh-morva transversal vasuton Neuhaus. 8. A cseh nyugati vasuton Gmichow, Horovitz, Pilsen és Taus. 9. A Kakonicz, Proturini. *10.* A cseh északi vasuton Teschen. *11.* A Buschteradi vasuton Schmihow, Komotau és Eger. *12.* A Dux-Bodenbachi vasuton Komotau. *13.* A Prag-Duxi vasuton Smichow. *14.* A Pilsen-prieſni vasuton Brüx, Pilsen és Klattau. *15.* A Reichenberg-gablonzi helyivasuton Gablonz. Ha a kirakásnál csak egy állat is betegnek találtatik, az esetben a szállitmány a legközelebbi tehervonattal, melyen más patás állatrakomány nincs, a feladó veszélyére és költségére a feladó állomásra fog visszaküldetni, ha csak az állatok a lerakó állomás helyen lévő közvágóhidon az állategészségrendőri felügyelet mellett le nem vághatók és az állomásról más patás állatok fertőzését teljesen kizáró módon a vágóhidra nem szállithatók. A Horvát-Szlavon országból és a megszállott területekről való sertésszállitmányok, melyek közvetlenül és nem Magyarországon át vétetnek be a fenti intézkedés nem alkalmaztatik. Az itt jelzett feltételek alatt a tenyésztésre és hizlalásra szánt sertések is bevihetők, Magyarországból azonban a sertésekkel való házalás vagy azoknak az országuton való lábon hajtása tilos.

Aradon, 1889. decz. hó 16.

A városi tanács.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.